

บทที่ ๕

มาตรการการปฏิบัติต่อผู้อพยพที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๔ ว่า ทางของไทยมีมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้อพยพจากอินโดจีนที่สำคัญ ๓ ประการคือ การสะกักกัน การผลักดัน และการควบคุม ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงได้วางพื้นฐานการปฏิบัติต่อผู้อพยพโดยนำเอาคัมภีร์กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองมาใช้กับผู้อพยพเหล่านี้ เป็นขั้นตอนขั้นแรกและต่อมา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการสะกักกันและผลักดัน และสะดวกต่อการปฏิบัติต่อผู้อพยพ รัฐบาลไทยก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนและสอบสวนแบ่งแยกประเภทผู้อพยพขึ้น อันนับเป็นขั้นตอนต่อจากกรรมวิธีตามพระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งจะอธิบายให้ทราบถึงวิธีการดำเนินขั้นตอนดังกล่าวข้างตนได้ดังนี้คือ

กรรมวิธีตามกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง

โดยปกติแล้วบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยนั้น จะได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองของทางราชการ และสำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรในห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมีการอพยพของชนในอินโดจีนออกนอกประเทศของตนจนถึงปัจจุบัน ก็ได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ซึ่งมีกฎหมายหลักคือ

พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๘๓

พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๗

พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

ตามกฎหมายดังกล่าวนี้ได้กำหนดลักษณะของบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร กำหนดกรรมวิธีในการเข้าเมือง กำหนดลักษณะบุคคล

ที่ตองห้ามเข้าเมือง วิธีการปฏิบัติในการอยู่ในราชอาณาจักร และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน
กฎหมายไว้

โดยหลักปฏิบัติทั่วไปแล้ว บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยทุกคนที่เดินทางเข้ามา
มาในราชอาณาจักรจะต้องอยู่ในชายบังคับให้คงปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง
โดยไม่มีข้อยกเว้น ดังนั้น กรณีของผู้พยพซึ่งเป็นคนสัญชาติของประเทศอินโดจีนเข้ามา
ในราชอาณาจักร ก็มีลักษณะเป็นคนต่างด้าวที่ตองห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร เพราะ
เดินทางเข้ามาโดยไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารให้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้อง^๑
และไม่อยู่ในข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต^๒
ฉะนั้น จึงถือว่าเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๑๕(๑)
แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๔๘๓ หรือมาตรา ๑๒(๑) แห่งพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

แต่อย่างไรก็ดี ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมายมีทางที่จะพบพนักงาน
เจ้าหน้าที่ได้ ๒ กรณี กรณีแรก ผู้หลบหนีเข้าเมือง รายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และ
กรณีที่สอง พนักงานเจ้าหน้าที่พบและทำการจับตัวหรือมีคนแจ้งให้เจ้าพนักงานทราบแล้ว
ดำเนินการจับกุมตัว

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จับกุมบุคคลต่างด้าวผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วย
กฎหมายไว้แล้วก็ดำเนินการ ๒ กรณีคือ

๑. ดำเนินคดีในฐานะผู้ตองห้ามเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ฟ้องร้อง
ต่อศาล เมื่อคนต่างด้าวเหล่านั้นรับโทษตามคำพิพากษาของศาลแล้ว แล้วพนักงานเจ้าหน้าที่
(ตรวจคนเข้าเมือง) ก็จะรับตัวไว้เพื่อดำเนินการตามกรรมวิธีในการส่งตัวออกนอกราชอาณาจักร

^๑"พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๔๘๓" มาตรา ๑๕

^๒"พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๔๘๓" มาตรา ๓๓

ตามกรรมวิธีที่พนักงานตรวจคนเข้าเมืองก็จะส่งกักตัว ณ ที่ใดก็ได้ตามดุลยพินิจ และมีคำสั่งให้ออกนอกราชอาณาจักร โดยกำหนดระยะเวลาซึ่งอาจจะให้มีการประกันตัวได้ โดยกำหนดเงื่อนไขในการรายงานตัวจนกว่าจะสามารถส่งตัวบุคคลต่างดาวเหล่านั้น ออกนอกราชอาณาจักรไป

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกักตัวคนต่างดาวหลบหนีเข้าเมืองไว้เพื่อทำการสอบสวน ซึ่งการกักตัวนี้จะกักได้ตามความจำเป็นของการสอบสวน คือ กฎหมายกำหนดไว้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง หรือถ้าเมื่อจำเป็นต้องยืดเวลาออกไปก็สามารถยืดเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง (ทั้งนี้ มิให้ขัดกับกรรมวิธีพิจารณาความอาญา) และถ้าต้องการยืดเวลาในการสอบสวนออกไปอีกก็จะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาล ซึ่งศาลจะอนุมัติให้ได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ ชั่วโมง หรือศาลอาญาอาจจะมีคำสั่งให้มีการประกันตัวหรือมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว โดยมีหรือไม่มีการประกันตัวก็ได้

ในการสอบสวนเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีหลักฐานแจ้งชี้ว่าคนต่างดาวเป็นบุคคลต่างดาวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะมีคำสั่งให้บุคคลต่างดาวนั้นออกนอกราชอาณาจักร ถ้าหากว่าคนต่างดาวไม่ยอมออกนอกราชอาณาจักรให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็จะต้องถูกดำเนินคดีในชั้นศาล เมื่อศาลพิพากษาแล้วก็ดำเนินการตามขอ ๑๑. ต่อไป

อนึ่ง ในการส่งกักตัวคนต่างดาวหลบหนีเข้าเมืองในทางปฏิบัติ เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะส่งกักตัวที่สถานีตำรวจหรือที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง หรืออาจจะให้มีการประกันตัวไปได้

กรรมวิธีการสืบสวนสอบสวนแยกประเภทผู้อพยพ

สำหรับผู้อพยพจากอินโดจีนที่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นั้น เมื่อผู้อพยพเหล่านั้นได้เข้ามาในประเทศไทยแล้วจะต้องถูกดำเนินการตามกรรมวิธีตรวจคนเข้าเมือง และจะถูกส่งตัวไปควบคุมที่ศูนย์รับผู้อพยพตามจังหวัด ก่อนที่จะถูกส่งตัวออกนอกราชอาณาจักร ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๑๔ ดังที่โลกดาวแล้วในบทที่ ๔

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๐ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติร่างการ
 ดำเนินการต่อผู้อพยพจากลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทย
 ตามความตกลงฉบับที่ ๒ กับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ ตามที่สภา
 ความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอไว้ ซึ่งได้กำหนดมาตรการการระงับกักกันและการผลักดัน
 คังไค่ลาวแล้วในบทที่ ๔ ในมาตรการการดำเนินการต่อผู้อพยพดังกล่าวได้กำหนด
 ให้กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งสถานที่ควบคุมบุคคลที่หลบหนีเข้าเมืองไว้ เพื่อดำเนิน
 กรรมวิธีก่อนส่งตัวออกนอกราชอาณาจักรในจังหวัดต่าง ๆ และสำหรับผู้อพยพชาวลา
 วก็ได้กำหนดไว้ที่จังหวัดนครพนมและเชียงราย

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๐ นี้ ได้กำหนดการดำเนิน
 กรรมวิธีก่อนส่งออกไปนอกราชอาณาจักรว่า ให้กระทำโดยการทยอยส่งตัวออกไปโดย
 เร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความสมัครใจใด ๆ ทั้งสิ้น โดยวิธี
 การปฏิบัติดังนี้

ก. การทำทะเบียนประวัติ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ๒๔๕๓
 รวมทั้งแจ้งคำสั่งส่งตัวผู้นั้นออกนอกราชอาณาจักรเป็นหนังสือ และให้ลงนามรับทราบคำสั่ง
 ไว้ทุกคน

ข. การสืบสวนสอบสวน

ค. การส่งออกนอกราชอาณาจักร

ก. วิธีปฏิบัติการสืบสวน สอบสวน แยกประเภทผู้อพยพตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๗
สิงหาคม ๒๕๒๐

ตามมติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๐ รัฐบาลไทยได้แยกประเภท
 คนต่างดาวหลบหนีจากลาว กัมพูชา และเวียดนาม เข้ามาในราชอาณาจักร ออกได้
 เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. บุคคลที่ละทิ้งประเทศบ้านเกิดหรือที่อยู่อาศัยประจำของตนหลบหนีเข้ามา
ในราชอาณาจักร โดยเหตุผลความทุกข์สหายส่วนตัว อาทิ ผู้อพยพที่หวังผลทางเศรษฐกิจหรือ
บุคคลซึ่งมิใช่ผู้อพยพโดยสุจริต

๒. บุคคลหลบหนีเข้าเมืองที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ตามข้อ ๑ ถือเป็นผู้อพยพที่อยู่
ภายใต้ความผิดของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ

ในหลักการสืบสวนฯ ให้ยึดหลัก ๒ ประการดังกล่าวเพื่อแยกประเภทผู้อพยพ
โดยมีคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนแยกประเภทผู้อพยพขั้นต้นหรือคณะกรรมการสืบสวนฯ
ระดับอำเภอ และคณะกรรมการระดับจังหวัด ๒ ระดับ เป็นผู้ดำเนินการ และขอวินิจฉัย
ของคณะกรรมการระดับจังหวัดพิจารณาชี้ขาดว่าบุคคลนั้น ๆ เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองประเภท
ใดแล้วก็ต้องแจ้งให้คณะกรรมการฯ ขั้นต้น (คณะกรรมการสืบสวนฯ ระดับอำเภอ) ดำเนิน
การตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๔๘๒ มาตรา ๔๐

สำหรับกรณี ที่เป็นบุคคลต้องห้ามเข้าเมืองโดยเห็นแก่ความสะดวกหรือ
เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตัว หรือบุคคลที่มิใช่ผู้อพยพโดยสุจริตตามที่คณะกรรมการ
ระดับจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ใพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองนำส่งออกนอก
ราชอาณาจักรไป หากไม่สามารถส่งตัวออกไปได้ให้ส่งตัวไปควบคุมไว้ที่สถานที่ควบคุม
คนต้องห้ามเข้าเมือง ซึ่งกำหนดไว้ว่าผู้หลบหนีจากลาวให้นำไปควบคุมไว้ที่สถานที่
ควบคุมคนต้องห้ามเข้าเมืองจังหวัดเชียงรายและจังหวัดนครพนม ส่วนบุคคลที่ได้รับการ
ชี้ขาดว่าเป็นผู้อพยพตามหลักการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ นั้น ก็ให้นำไปควบคุมไว้
ในสถานที่ควบคุมดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน แต่หลังจากนั้น พนักงานตรวจคนเข้าเมือง
ที่ประจำอยู่ในสถานที่ควบคุมจะต้องรายงานถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาคำเนินการ
จัดส่งบุคคลเหล่านั้น เข้าไว้ในศูนย์รับผู้อพยพที่อยู่ภายใต้ความผิดของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ

ในทางปฏิบัติปรากฏว่า ฝ่ายไทยไม่สามารถที่จะดำเนินการส่งผู้อพยพกลับ
ให้ได้อย่างจริงจัง เพราะรอยละแปดสิบของผู้อพยพส่วนใหญ่อพยพเข้ามาควยเหตุผล

ทางเศรษฐกิจหรือเหตุผลอื่น ๆ จึงไม่จัดเป็นผู้อพยพโดยสุจริตตามความหมายของสำนักงาน
 ขาหลวงใหญ่ฯ แต่ฝ่ายไทยก็ประสบปัญหาในเรื่องงบประมาณ จึงไต่ส่งตัวผู้อพยพดังกล่าว
 ไปไว้ในศูนย์รับผู้อพยพสำนักงานขาหลวงใหญ่ฯ และควยเหตุผลเดียวกันนี้ ผู้หลบหนีเข้า
 เมืองที่ถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานที่ควบคุมคนต้องห้ามเขาเมืองจึงมีจำนวนน้อยมาก ดังจะเห็น
 ได้จากตารางที่ ๒

น.ต.ประสงค์ สุนศิริ, "นโยบายและการปฏิบัติของประเทศไทยต่อปัญหา
 ผู้อพยพลี้ภัยจากอินโดจีน"

ตารางที่ ๒

แสดงจำนวนผู้อพยพที่อยู่ในสถานที่ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมือง
ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมาตรการการสกัดกั้นและผลักดันผู้อพยพ ตามมติ ค.ร.ม.วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๐
และกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐^๑
(สำหรับจังหวัดเชียงรายและนครพนม)

เดือน/ปี	สถานที่ควบคุมคนตอหามเข้าเมือง	
	เชียงราย	นครพนม
ธันวาคม ๒๕๒๐	๓๘	๑๐
มกราคม ๒๕๒๑	๕๐	๒๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑	๕๐	๒๐๒
มีนาคม ๒๕๒๑	๕๐	๒๑๐
เมษายน ๒๕๒๑	๕๑	๓๑๘
มกราคม ๒๕๒๒	-	๖๘
มิถุนายน ๒๕๒๒	-	๑,๕๗๒
กรกฎาคม ๒๕๒๒	-	๑,๐๑๑
พฤศจิกายน ๒๕๒๒	-	๔๓๓
ธันวาคม ๒๕๒๒	-	๑,๑๑๑
มกราคม ๒๕๒๓	-	๓๓๗
เมษายน ๒๕๒๓	-	๒๕๕
กันยายน ๒๕๒๓	-	๕๐๐

^๑สำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพ กระทรวงมหาดไทย

การปฏิบัติต่อผู้อพยพในศูนย์ฯ จังหวัดหนองคาย

การปฏิบัติต่อผู้อพยพก่อนที่รัฐบาลไทยทำความตกลงกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ
ทางการไทยได้ปฏิบัติต่อผู้อพยพโดยอาศัยแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง
พ.ศ. ๒๔๙๓ บางส่วน^๑ นอกจากนั้น ก็ได้ปฏิบัติตาม "ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้อพยพ
จากประเทศข้างเคียง พ.ศ. ๒๔๙๗" สรุปโดยย่อ ดังนี้

คนต่างดาวจากประเทศข้างเคียงได้เริ่มอพยพเข้ามาทางชายแดน เมื่อประมาณ
เดือนเมษายน ๒๕๑๔ ทางราชการได้ดำเนินการควบคุมผู้อพยพให้อยู่ในศูนย์รับผู้อพยพตาม
จังหวัดชายแดน แต่ผู้อพยพบางคนบางหมู่ได้เด็ดลอคเคินทางเข้ามาพักอาศัยในจังหวัดต่าง ๆ
ในสวนกลางเป็นจำนวนมาก ทางกระทรวงมหาดไทยจึงได้มีประกาศลงวันที่ ๘ กรกฎาคม
๒๕๑๔ ให้อพยพชาวเขมร ลาว และเวียคนาม ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ภายใน ๒๐ วัน
นับตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เป็นต้นมา เพื่อจะได้นำตัวผู้อพยพที่มารายงานตัวเหล่านั้น
ไปควบคุมไว้ในศูนย์รับผู้อพยพ หากพ้นวันประกาศแล้วผู้อพยพคนใดไม่ไปรายงานตัวหรือผู้อพยพ
ที่เคินทางเข้ามาภายหลังวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๔ ให้อถือว่าคนต่างดาวนั้น ๆ เป็นคนต่างดาว
ต้องห้ามเข้าเมือง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ
คนเข้าเมืองจะต้องคำ เนินคดีหรือไม่ต้องคำ เนินคดีหรือไม่ต้องคำ เนินคดี แล้วกักตัวเพื่อรอการ
ส่งกลับหรือจะส่งตัวกลับออกนอกราชอาณาจักรได้โดยมิต้องขอความสมัครใจจากบุคคล
ต่างดาวนั้น ๆ ส่วนผู้อพยพที่เข้ามาก่อนวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๔ และรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่
โดยถูกต้องตามระเบียบของทางราชการให้อถือว่าเป็นผู้อพยพตามระเบียบว่าด้วยการ
ปฏิบัติต่อผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง พ.ศ. ๒๔๙๗ การที่จะส่งตัวผู้อพยพออกนอก
ราชอาณาจักรไปประเทศใดนั้นต้องได้รับความสมัครใจจากผู้อพยพนั้น ๆ กอน^๒

^๑ สัมภาษณ์, วิชา น สุวรรณทัต ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี อธิบดีรองผู้ว่าราชการ
จังหวัดหนองคาย, พฤษภาคม ๒๕๒๓

^๒ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.๐๒๐๖/ว.๑๙ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๐
เรื่องแนะนำแนวการใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ส่วนคนต่างดาวที่อพยพเข้ามาหลังวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๘ ทางจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ของจังหวัดตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็จะไม่คำนึงก็เพราะไม่มีเจตนาหลบหนีเข้าเมือง แต่ต้องตกเป็นผู้ต้องห้ามเข้าเมือง ซึ่งต้องกักตัวไว้เพื่อการส่งกลับตามมาตรา ๓๓ ซึ่งทางจังหวัดได้ให้กักตัวไว้ในศูนย์ฯ

การอพยพของชาวลาวที่เข้ามาทางจังหวัดหนองคายในระยะแรกมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการหนีภัยสงคราม จึงมีผู้อพยพหลบหนีเข้ามาคราวละมาก ๆ บางครั้งหลายพันคน การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองจึงกระทำโดยยาก ทั้งนี้ เพราะทางจังหวัดขาดกำลังเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตามชายแดน ก็มีไว้เพื่อควบคุมคนเดินทางเข้า ออกนอกประเทศตามปกติ เท่านั้น นอกจากนั้นงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือผู้อพยพก็ยังไม่มี ในระยะแรกทางจังหวัดจึงต้องช่วยตนเอง และได้อาศัยระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยทางจังหวัดได้ระดมกำลังเจ้าหน้าที่ทั้ง ตำรวจและฝ่ายปกครอง เข้าไปควบคุมดูแลผู้อพยพตามสถานที่ที่จังหวัดได้กำหนดขึ้น^๒

สำหรับกรณีของการปฏิบัติต่อผู้อพยพตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๐ ในจังหวัดหนองคาย นั้น อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย นายชำนาญ พงษา ได้เคยชี้แจงปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ว่า

การผลักดันผู้อพยพนั้น มีปัญหาในกรณีที่เราไม่สามารถจะผลักดันให้เขาลำแค้นเขาเข้าไปได้ โดยเฉพาะเลยร่องน้ำลึกในลำน้ำโขงได้

อัมภานันท์, วิชาน สุวรรณทัต ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย, พฤษภาคม ๒๕๒๓

^๒ เรื่องเดียวกัน

เมื่อผลักดันไม่สำเร็จ เขาก็ขึ้นมาฝั่งของเราอีก ทางฝ่ายเราเมื่อ
 สอบสวนแยกประเภทแล้วจะต้องส่งไปยังศูนย์ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมือง
 ที่สร้างขึ้นใหม่ที่จังหวัดนครพนม ในส่วนที่ผลักดันสำเร็จเราต้องส่งมาที่ท่า
 เปิดจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีอยู่แห่งเดียวคือ อำเภอเมืองหนองคาย แต่
 แมวเราจะสามารถผลักดันไปบางส่วน แต่อีกส่วนหนึ่งเรายังไม่สามารถ
 สอบสวนให้เสร็จได้ในเวลาที่กำหนด เพราะเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ
 บางวันเข้ามา ๖๐-๗๐ คน สถานที่ไม่เพียงพอ และการเลี้ยงดูระหว่าง
 นั้นก็ไม่ทั่วถึง เพราะไม่ทราบว่าจะเอางบประมาณที่ไหน

สำหรับการดำเนินกรรมวิธีสืบสวนสอบสวนแยกประเภทผู้อพยพ ทางจังหวัดก็
 ดำเนินการต่อผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองที่มารายงานตัวต่อทางอำเภอโดยการสืบสวนสอบสวน
 แยกประเภทผู้อพยพตามหลักการตั้งกล่าวข้างต้น และส่วนใหญ่บุคคลต่างดาวเหล่านี้ก็ถูกส่งตัว
 เข้าศูนย์ฯ เป็นผู้อพยพในอาณัติของสำนักงานชาหลวงใหญ่ฯ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะได้ออกมาตรการการสืบสวนสอบสวนแยกประเภทดังกล่าว
 แล้ว และทางจังหวัดก็พยายามป้องกันสกัดกั้นมิให้ผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทยแล้วก็ตาม
 บรรดาชาวลาวที่ต้องการหนีออกจากลาวก็พยายามเดินทางข้ามมายังฝั่งไทย เพื่อที่จะได้
 เข้าไปอยู่ในศูนย์ฯ ต่อไป ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ชาวลาวอพยพได้ตอบคำถามที่ว่า เมื่อได้
 เดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้ว สิ่งแรกที่ต้องกระทำคืออะไร มีผู้ตอบว่า ไปที่สถานี
 ตำรวจ ๔๗.๕% ตอบว่าไปที่อำเภอ ๑๗.๕% ตอบว่าไปอยู่ในศูนย์รับผู้อพยพ ๔.๖% ตอบว่า
 ไปอยู่กับญาติพี่น้อง ๔% และตอบว่าไม่รู้จะทำอย่างไร ๑๗.๖% แสดงว่า บรรดาชาวลาว
 อพยพส่วนใหญ่ได้รับรู้ข้อมูลล่วงหน้าแล้วว่า เมื่อคนข้ามมายังฝั่งไทยแล้วจะต้องทำอย่างไรบ้าง
 เพื่อที่จะเข้าไปอยู่ในศูนย์รับผู้อพยพต่อไป

จตุภาคผนวก ค. (ขอ ๑๔ ในส่วนที่สองของแบบสอบถาม)